

75 години Кармил „Свети Дух“ в България

На сестрите кармитки, на тези, които са днес с нас, както и на всички, които са живели в този Кармил преди нас, да благодарим, че са имали куража да отговорят на призиването, което самият Христос, Жених на душите, им отправи. Заедно с тях да благодарим на Бога за дивните неща, които Той ни подари чрез тях.

И занаяпред очакваме вашата подкрепа чрез вашите молитви и жертви. Честито!

24 май 2010 г.

Пред неописуемата красота на сътворения от Бога свят човекът винаги е стоял удивен и възхитен. Търсил е и търси Бога, задавайки Му вечните въпроси: как, защо, каква е стойността на този свят, как мога да Ти съдействам, Боже? И тези въпроси откриват различни пътища към Бога, истинска палитра от духовни нагласи, търсения и различни призвания. Но има и души, за които любовта към Него е всичко на света. Те не задават въпроси и не търсят отговори. Те носят духа на благоговението, преклонението, вглеждането в красотата на Създателя, духа на обожанието. Това са онези, които Бог води по пътя на съзерцанието.

Молитвата на човека е уникална и неповторима. Във въведението към чудесната си книга *Как да се молим?* кармитът отец Йежи Жилински пише: „Учените говорят за неповторимия генетичен код и папиларните линии на твоите пръсти. Тези външни знаци са видимите следи на индивидуалността, характеризираща твоята духовна природа. В нейните дълбини се крие най-голямата тайна – способността да се молиш. Молитвата е неповторима, така както е неповторим и отделният човек. Може да се каже, че е като папиларните линии, по които Бог Отец те разпознава. Когато се молиш, Той веднага разпознава, че именно ти Му говориш. Не някакъв човек, а именно ти. Между Него и теб съществува връзка, която е уникална по своя характер. Никога преди това не е имало такава и никога вече няма да има. Думите: *обожавам*, *обичам* или *моля*, които изричаш в молитвата си, макар и да звучат по същия начин в устата на другите хора, съдържат в себе си колорит, който е характерен само за теб. Никой друг не е способен да ги произнесе като теб. Никой не може да те фалшифицира, не може да се вмъкне в кожата ти. Но също така и никой не може да те замести в молитвата.“

Сред това море от молитви на вярващите души съществува един особен вид молитва, нека я наречем: „молитва на молитвите“ – съзерцателната молитва. Тя е път, който тръгва от низината на всекидневния ни живот и постепенно се изкачва нагоре, виейки се през красиви поляни, тихи поточета и

гъсти гори, докато стигне оголените каменисти подстъпи към забуления в облаци връх. Бог е, Който неудържимо ни притегля към Себе Си и ни дава сили да напредваме – в мълчание, уединение и вслушване в тихия полъх на вятъра, в който е Неговият глас. Него търсим в молитвата си, Неговото присъствие, Неговия благ поглед, докосването на Неговата усмивка. Съзерцателната молитва е пътят към Бог на кармилските монаси.

На иврит *Кармил* означава „Градината на Бога“ (Ел Керем); красотата на планината Кармил е привличала хората и е събуждала в техните сърца тъгата по истинската и вечна красота. И затова не е чудно, че първите отшелници се заселват в пещерите на планината Кармил в Палестина през XII в. По същите места девет века преди Христос се е подвизавал Божият човек Илия, един от най-великите пророци от Стария Завет, прочут с пламенната си ревност за Бога. Този, който стои в присъствието на единствения истински Бог, слуша словото Му, безспирно търси лицето Му и свидетелства за Неговата мощ: *Жив Господ Саваот, пред Когото стоя!* (3 Цар. 18:15). Именно него отшелниците избират за свой вдъхновител и се стремят да подражават на неговия начин на живот: отдалечени от света, в уединение, в постоянно търсене на Божието присъствие в молитвата.

Около 1209 г. йерусалимският патриарх Алберт утвърждава техния начин на живот и им дава Правилото, чиято основа и до днес остава непроменена: „Всеки да пребивава в килията си или близо до нея, като размишлява денем и нощем върху Закона Господен и бодърства в молитвата“. То включва живот според евангелските съвети (целомъдрие, послушание, бедност) в уединение, мълчание и работа, в искрено братско общение под ръководството на настоятел.

След установяването си в Европа Орденът добива и своята женска общност през втората половина на XV век. Тя е официално призната от папа Николай V на 7 октомври 1452 г. От същата година води началото си и Мирският орден на братята и сестрите от Кармила.

През бурния XVI в., белязан с нахлуването на протестанството и провеждането на събора в Тридент (Северна Италия), продължил цели 18 години (1545-1563) и смятан за кулминация на движението за католическо обновление, две велики личности в Испания обновяват основно Кармилския орден в посока на молитвата, уединението и бедността, живени в смирението на един живот, затворен за света. Това са големите светци и църковноучители св. Тереза Авилска (1515 – 1582) и св. Йоан Кръстни (1542 – 1591), чийто съзерцателен опит и духовно наследство бележат върхове в световната християнска мистика. Света Тереза, наричана още „Голямата Тереза“ и „Майка основателка“, поставя основите на първия реформиран женски манастир „Свети Йосиф“ в родния си град Авила и основава през своя 67-

годишен живот 16 реформирани женски манастира в цяла Испания. В тях монахините живеят в клаузура и водят молитвен живот в уединение, мълчание и работа, посвещавайки своите молитви и жертви за подпомагане на свещениците, за доброто на Църквата и за спасението на душите в света. Само шест години по-късно св. Йоан Кръстни заедно със своя събрат Антоний Исусов подема Терезианската реформа в мъжкия орден на Кармила, възвръщайки силата на старото Правило и неговия съзерцателен и апостолски дух. За двадесет години се раждат 15 мъжки манастира на реформирани кармилити. Така от XVI в. нататък Кармилският орден се разделя на два клона, които съществуват и до днес. Единият следва смекченото през 1432 г. от папа Евгений IV строго Правило на първооснователите, а другият – „реформираният Кармил“, наричан още „Орден на босите кармилити“, следва реформата на св. Тереза Авилска и св. Йоан Кръстни. Именно Терезианската реформа е периодът, открил най-ярко духовната идентичност на Кармила сред големите монашески общества в Западна Европа и неговото изключително присъствие в учението на Църквата и в християнската мистика, което продължава и до днес.

Днес кармилитите, произхождащи от Терезианската реформа, наброяват около 4000 братя и 12 000 сестри, пръснати по всички континенти. Редом с тях в молитвения живот ги съпътстват мирските (секуларните) кармилски братства и кармилските институти, разпространени в 44 страни. Тези секуларни кармилски общества са около 680 с над 27 000 членове.

В България кармилският орден идва в началото на XX в. С основаването на първия в света Кармил от източен обред от френски сестри кармилитки, дошли от Истанбул. Началото на Кармила „Свети Дух“ в София е поставено на 24 май 1935 г. Днес, 75 години по-късно, Кармилският орден у нас е представен в пълнота: братя (свещеници и монаси в манастира „Свети Йосиф“ на ул. „Анджело Ронкали“ № 2-4), сестри (клаузурни монахини в манастира „Свети Дух“ на бул. „Св. Климент Охридски“ № 132) и мирски (секуларни) братя и сестри. За този дълъг път разказа отец Сръчко Римац, настоятел на мъжкия кармилски манастир „Св. Йосиф“, по време на тридницата (21, 22 и 23 май т.г.) преди големия юбилей на сестрите кармилитки. Поривът за това очевидно Божие дело се заражда в душата на младия семинарист и бъдещ владика на Католическата екзархия Кирил Куртев. Прочитайки автобиографичната книга на света Тереза от Лизьо, позната днес по целия свят като *История на една душа*, той остава запленил и завинаги влюбен в духовността на Кармила. Желанието му да има до себе си сестри кармилитки, които да се молят и жертват за благо на поверените му души, се осъществява след епископското му ръкоположение в Рим. Тогава той заедно с монс. Ронкали (бъдещия папа Йоан XXIII) моли настоятелката на манастира „Свети

Дух“ в Истанбул майка Луиза на Пресветото Сърце Исусово за помощ. Тя се обръща лично към папа Пий XI и скоро получава едно решително „да“ за желанието на сестрите да помогнат за основаването на Кармил в България, но „Кармил по източно- славянския обред“!

Както знаем от публикацията „Не със сила или с мощ, а с Моя Дух!“ на сестрите кармитки в брой 5/2010 г. на вестника, Светият отец поставя Кармила „Свети Дух“ в София под покровителството на св. Тереза от Лизьо (св. Тереза на Младенеца Исус и на Пресветия Образ, наричана още Малката св. Тереза), покровителка на мисиите в Църквата. Ето думите, които тя произнася в деня на своето себепринасяне на Любовта Божия преди 115 години: „Боже мой, Троице Блажена, желая да Те обичам и да събуждам любов към Теб, да се трудя за прослава на Светата Църква, спасявайки душите на земята и избавяйки онези, които страдат в чистилището. Желая да изпълнявам съвършено Твоята воля и да достигна до степента на слава, която си ми приготвил в Твоето царство; с една дума, желая да бъда свята, но усещам своята немощ и Те моля, о, Боже, Ти Сам да бъдеш моята святост.“ Както отбеляза отец Сречко в беседата си, тези думи на Малката св. Тереза – духовна програма на нейния живот, по един тайнствен начин се превръщат в програма на духовния път на Кармил „Свети Дух“ в София. Много страдания и много кръстове покриват този път на сестрите, но както пише майката основателка сестра Мария Ангелска в дневника си: „Бог да бъде благословен, щастливи сме, че изпълняваме Неговата воля и искаме да я изпълняваме до йота в най-съвършена любов.“

Мирски Кармил „Св. Елисавета на Пресветата Троица“
(източник: в-к *Истина-Veritas*, бр. 7, 2010)